

Kilise Hukukunda Kadınların Manastır Hayatını Düzenleyen Son Papalık Genelgesi 'Vultum Dei Quarere' ile Gelen Yenilikler

Araştırma makalesi • Research article

Musa Osman KARATOSUN*

Atıf/©: Karatosun, Musa Osman, (2022). Kilise Hukukunda Kadınların Manastır Hayatını Düzenleyen Son Papalık Genelgesi 'Vultum Dei Quarere' ile Gelen Yenilikler, Milel ve Nihal, 19 (2), 225-252.

Öz: Bu çalışmanın amacı münzevi yaşamı seçen kadınların manastır hayatına dair kaide ve kuralları birçok açıdan yeniden düzenlemek için Papa Francis tarafından 29 Haziran 2016 tarihinde yayınlanan *Vultum Dei Quarere* (*Vechullahi Aramak*) isimli bir belge ile gelen yeni düzenlemeleri incelemektir. Bu belgeyle birlikte kadınların manastır hayatını düzenleyen eski genelgelerin hükmü kaldırılmış, bazı yasalar güncellenmiş, yeni yasalar tesis edilmiş ve modern problemlere çözümler getirilmiştir. Bu belgede manastır hayatı ile ilgili hususlar on iki açıdan ele alınarak yeni reformların zemini oluşturulmuştur. Bunlar; eğitim, ibadet, Tanrı'nın sözleri, Evharistiya ve Günah çıkarma, cemaatle birlikte kardeşçe yaşam, özerklik, federasyonlar, kapalı mekân türleri, çalışma, sessizlik, iletişim kanalları ve asketik yaşam başlıkları altında genel hatları belirtilmiş ve ileri yıllarda çıkartılacak bir yönetmelik ile detaylı yasaların geleceği ilan edilmiştir. İki yıl sonra 1 Nisan 2018 tarihinde *Cor Orans* (*Dua Eden Bir Kalp*) isimli bir yönetmelik hazırlanmıştır. Bu yönetmelik genel hükümler ve çerçeve yasalar içermesinin yanı sıra özel kanunlarla manastır hayatının birçok alanını düzenleyen oldukça geniş kapsamlı bir belgedir.. Araştırmamızda manastır hayatına intizam getiren diğer papalık

* Dr. Öğr. Üyesi, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, İslâmi İlimler Fakültesi, Din Bilimleri Anabilim Dalı / Asst. Prof., Ankara Hacı Bayram Veli University, Faculty of Islamic Sciences, Department of Religious Sciences [osman.karatosun@hbv.edu.tr], ORCID: 0000-0002-0449-5851.

dokümanları da mukayeseli bir biçimde incelenmiş ve rahibelerin manastır hayatıyla ilgili Kilise Hukukunun nihai hükümleri önemli başlıklar altında analiz edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Katolik kilisesi, Kilise hukuku, Manastır hayatı, Vultum Dei Quarere, Cor Orans.

Innovations in Church Law with the Last Apostolic Constitution “Vultum Dei Quarere” Regulating the Contemplative Life of Women

Citation/©: Karatosun, Musa Osman, (2022). Innovations in Church Law with the Last Apostolic Constitution “Vultum Dei Quarere” Regulating the Contemplative Life of Women, *Milel ve Nihal*, 19 (2), 225-252.

Abstract: The aim of this study is to examine the new regulations that came with a document named *Vultum Dei Quarere (Seeking the Face of God)* promulgated by Pope Francis on 29 June 2016 in order to reorganize the rules regarding the monastic life of women who choose the ascetic life in many respects. With this document, the provisions of the old documents regulating the monastic life of women were derogated, some laws were updated, new laws were established and solutions were brought to modern problems. In this document, the issues related to monastic life were handled from twelve perspectives and the basis for new reforms was formed. Topics were outlined under the headlines of formation, prayer, the centrality of the word of God, the sacraments of Eucharist and Reconciliation, fraternal life in the community, autonomy, federations, cloister, work, silence, communication media, and asceticism. It has been announced that detailed laws will be introduced with a regulation to be issued in the coming years. Two years later, on April 1, 2018, an Instruction called *Cor Orans (A Praying Heart)* was prepared. This regulation is a very comprehensive document that regulates many areas of monastic life with special laws as well as containing general provisions and framework laws. In our study, other papal documents that brought order to the monastic life were also examined in a comparative way and the concluding of the Canon Law regarding the monastic life of the nuns were analyzed by touching upon important headings.

Keywords: Catholic church, Canon law, Monastic life, Vultum Dei Quarere, Cor Orans.

Giriş

Hıristiyanlığın erken yüzyıllarından itibaren kadınların dinî alanda aktif bir biçimde yer aldıklarının en önemli örneklerini İncillerden görmekteyiz. Aziz Pavlus’un mektuplarında on beş kadar kadına

doğrudan selam verdiği geçmektedir.¹ Peygamberlik yapan kadınlardan da Kutsal Kitapta bahsedilmektedir.² Pavlus tarafından isimle hitap edilen kadın bir öğretmen ve misyoner olan Priscilla³ çeşitli şekillerde övülmektedir. Kadınların Hıristiyan yaşamının temel bir parçası olduğu tarih boyu çeşitli şekillerde dile getirilmiştir. Kilise babalarından Aziz Clement'in (ö. 99) kadınlar ile erkeklerin Tanrı'nın çocukları olmaları, yaşamda ve kurtuluştta ortak olmaları hususundaki eşit konumlarına övgüsü⁴ kadınların Kilise içindeki konumlarının en erken şahitliklerindedir. Kadınlar için manastırların olmadığı dönemlerde bile bakire evlerinde kendilerini Tanrı'ya adayın kadınların varlığının bizzat şahitlerinden birisi de Aziz John Chrysostom'dur (d. 344). Aziz John Chrysostom'un en büyük öğrencilerinden olan ve Koptik Ortodoks Kilisesince aziz olarak kabul edilen Galatyalı Palladius (ö. 420 civarı) da birçok eserinde kendilerini Tanrı'ya adanmış kadın rahibelerin harikuladelikler ile dolu hayat hikâyelerini anlatır.⁵ Tarihin bu dönemlerinde kadınların manastır hayatlarına dair kurallı bir düzenin olmadığı, örneğin kapalı bir mekânda kalmalarına yönelik bir kuralın henüz tam olarak konulmadığı söylenebilir. Durum Karolenj Döneminde (400 ilâ 900 arası) değişiklik göstermeye başlamıştır. Yavaş yavaş kadınların manastır hayatlarıyla ilgili önce bölgesel konsil kararları ile başlayan kısıtlayıcı tedbirler güçlenerek Papalık dokümanlarında açık bir dille tezahür edecek kanun maddelerinin ilanına kadar gelmiştir.

¹ Rom. 16:1-15; Flp. 4:2-3; 2Ti. 4:19; Flm. 1:2.

² Elç. 21:9

³ Rom. 16:3; 2Ti. 4:19; Elç. 18:26

⁴ Halil Temiztürk, "Kadınlar Arasında Asketizm ve Manastır Hayatı", *Karadeniz Teknik Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 4, sy. 2 (2017): 217-220. A. Cleveland Coxe vd. (ed.), "The Instructor", çev. William Wilson, *Ante-Nicene Fathers. Fathers of the Second Century: Hermas, Tatian, Athenagoras, Theophilus, And Clement of Alexandria (Entire)*, 10 Cilt (New York: Christian Literature Publishing Co., 1885), 207-298; Simon P. Wood, "Clement of Alexandria: Christ the Educator", *The Fathers of the Church: New Translation*, ed. Roy Joseph Deferrari (New York: Fathers of the Church, Inc., 1954).

⁵ Lowther W. K. Clarke, *The Lausiac History of Palladius* (The Macmillan Company, 1918), böl. 5; 41; 59; E. A. Wallis Budge, *The Paradise of the Holy Fathers* (Seattle: St. Nectarios Press, 1984), 2:257, 270.

I. Manastır Hayatını Düzenleyen Papalık Dokümanlarının Tarihsel Dökümü

Kadınların manastır hayatıyla ilgili evrensel çapta alınan ilk karar 1298 yılında Papa VIII. Boniface (p. 1294-1303) tarafından ilan edilen *Periculoso* isimli belge ile gündeme gelmiştir. Bu belgede kadınların manastırlarda belli bir kapalı mekânda kalmaları gerektiği çok açık bir şekilde ilan edilmiştir. İlgili dokümanın satır aralarında kadınları bu şekilde sınırlandırmanın sebebi olarak dönemin tehlikeli ortamlarından onları korumak, iffeti ve saygınlığı yeniden ihya etmek, cinsiyetlerinin doğasında yer alan mahcubiyet halini korumak için bir alan oluşturmak, iffetlerine bir halel gelmemesini sağlamak, onları şeytanın ayartmalarından korumak gibi sebepler sıralanmaktadır.⁶ İlgili emir şöyledir:

Bazı rahibelerin tehlikeli ve iğrenç durumlarına karşın (ki bunlar, saygınlık dizginlerini bir kenara bırakarak ve rahibe alçakgönüllülüğünü ve cinsiyetlerinin doğal utançlığını arsızca terk ederek zaman zaman manastırlarından dışarı çıkıp laik kimselerin evlerine gezmeye gidiyorlar ve genellikle bu şüpheli kimseleri de kendi manastırlarına getiriyorlar, öyle ki bu durum özgürce ettikleri bekâret yeminlerine halel getirmekte, dinî yaşama utanç ve rezalet bulaştırmakta ve çoklarının ayarılmasına vesile olmaktadır) bir set çekmek amacıyla, biz sonsuza kadar hükmü geçerli olacak işbu anayasa belgesi ile ilan ediyoruz ki, topluca veya bireysel yaşayan rahibeler, şimdi ve gelecekte, hangi cemaat veya tarikattan olursa olsun, dünyanın neresinde olursa olsun, bundan böyle manastırlarında tam ve ebedi bir biçimde kapalı bir mekânda geçen yaşam sürsünler.⁷

Bu emirden sonra Katolik Kilisesi bünyesindeki bütün manastırlarda kadınlar sosyal hayattan da geri çekilmek durumunda kalmışlardır. Bu kapanış beraberinde rahibelerin maddi anlamda kendi hayatlarını idame ettirememelerini getirmiştir. Çünkü maişetlerini

⁶ James A. Brundage - Elizabeth M. Makowski, "Enclosure of nuns: the decretal *Periculoso* and its commentators", *Journal of Medieval History* 20, no. 2 (01 Ocak 1994): 143-155.

⁷ Elizabeth M. Makowski, *Canon Law and Cloistered Women: Periculoso and Its Commentators, 1298-1545* (Washington, D. C.: The Catholic University of America Press, 1997), 134-135.

kazanmak için manastırdan çıkamayan kadınlar her anlamda Kilise'nin erkek din adamlarının sırtında "parazit ve kambur"⁸ olarak kalmak durumunda kalmışlardır. Manevi hayatları güçlense de maddi anlamda büyük bir gerilemiş başlamıştır. Sosyal ve ekonomik olarak rahibelerin yaşadığı sıkıntılar, Kilise tarafından ancak Trent Konsili'nin (1545-1563) 1563 yılındaki yirmi beşincisi olan son oturumunda ele alınmıştır. Rahibelere biraz alan açılması beklenirken, tam aksine *Periculosus*'nun kararları bir kez daha teyit edilmiştir:

Papa VIII. Boniface tarafından kaleme alınan ve *Periculosus* diye başlayan anayasa metnini ihya eden Kutsal Sinod, yarkardığı Tanrı'nın yargısıyla, ebedi lanetin korkusu altında, bütün başpiskoposlara şunu emreder ki, olağan otoriteleleriyle, herhangi bir üst makama başvurmaları gerekmeden, kendilerine bağlı bütün manastırlarda ve diğerlerinde, Papalık Makamının doğrudan otoritesiyle, itaatsizlikleri ve inkârcıları gerekirse Seküler güçleri de kullanarak, dini kınamalarla veya diğer cezalar ile bastırarak, rahibelerin kapalı mekânlarından ifsad olmuş olanları ihya etmeye, ifsad olmamış olanları da korumaya özel ihtimam gösterebilirler. Kutsal Sinod, Hıristiyan prensleri bu hususlarda yardım sağlamaya teşvik eder ve aforoz edilmenin korkusu altında, bu hükümlerin *ipso facto* geçerliliğini temin etmeyi bütün sivil yargıçlardan talep eder. Ancak bir rahibeye gelince, dinî yeminlerinden sonra, kısa bir süreliğine bile olsa, yalnızca başpiskopos tarafından onanacak hukuken geçerliliği olan bir sebep hariç olmak üzere, hangi sebeple olursa olsun asla manastırdan dışarı çıkamaz, mamafih hiçbir imtiyaz ve müsamaha tanınmaz. Ayrıca, hangi soydan gelirse gelsin, hangi cinsiyetten olursa olsun, hangi özel şartları haiz olursa olsun, yaşı ne olursa olsun hiç kimsenin manastır sınırlarına başpiskoposun yazılı izni olmadıkça girmesi yasal değildir, kim böyle bir şey yaparsa derhal ve *ipso facto* olarak aforoz edilmiş sayılır.⁹

Trent Konsili'nin bu kararı almasından sonra rahibelerin kapalı bir mekânda kalmalarının ihlal edilmesinin aforoz ile sonuçlanacağı

⁸ John Nichols - Lilian Thomas Shank (ed.), *Distant Echoes, Medieval Religious Women* (Kalamazoo, MI: Cistercian Publications, 1984), 77.'den aktaran: Ignatius Peacher, *Vultum Dei Quarere and Cor Orans on the Formation and Education of Formators and Leaders of Monasteries of Contemplative Nuns* (Washington, D. C.: The Catholic University of America, Licentiate in Canon Law, 2021), 14.

⁹ Trent Konsili, 25. Oturumu, 7. Kararı "*Decretum de regularibus et monialibus*", 5. Bölümü: <http://www.thecounciloftrent.com/ch25.htm>

kararlaştırılmış oldu. Kapalı mekânlarından çıkan veya manastırlardaki bu mekânlara girenlerin bu dini tehdit ile karşılaşmaları pratik hayattaki rahibelerin görevleri ile örtüşmüyordu. Çünkü bu rahibeler, başpiskoposların hastanelerde, okullarda, yetimhanelerde vs. gibi kurumlarda diğer inanlılar ile diyaloglarında vazgeçilmez yardımcılarıydı. Sosyal işlevsizliği, Kilisenin bu kararını yeniden gözden geçirmesine vesile oldu ve onların Tanrı'nın merhametinin birer araçları oldukları Papa XIII. Leo (p. 1878-1903) tarafından 1900 yılında ilan edilen *Conditae a Christo* belgesiyle ikrar edildi:¹⁰

İsa Mesih tarafından kurulan, tanrısal bir kurum olan Kilise, o kadar güçlü ve veluttur ki, önceki zamanlarda erkeklerden ve kadınlardan oluşan birçok dini topluluk meydana getirmiş ve şimdiki çağımızda da çok daha fazla sayıda yenilerini doğurmaktadır, zira bu topluluklardaki kadın ve erkekler kutsal bir vecibe olarak görülen basit yeminlerini üstlenmişler, bunları doğrulukta ve dinî ve merhamete dayalı pek çok işte amaç edinmişlerdir.

Bu belge ile kadınların oluşturduğu topluluklar ve özelde rahibeler daha fazla görünür ve hakları ile ilgili endişelerini daha fazla dile getirir olmuşlardır. Anlamlı bir düzelme ancak 50 yıl sonra gerçekleşmiştir. 1950 yılında Papa XII. Pius (p. 1939-1958) tarafından *Sponsa Christi*¹¹ isimli bir genelde yayınlandı. Bu genelge ile ilk defa aynı tarıkata mensup kadın manastırların bir araya gelerek bir federasyon oluşturabileceği ve bu federasyonlar sayesinde manastırların ihtiyaçlarının daha kolay yönetilebileceği tasdik edilmiş oldu. Bir federasyona ait olan manastırın kendi özerkliğini korumakla beraber eğitim, maddi ihtiyaçlar vs. gereksinimleri için diğer manastırlarla daha kolay iletişim kurması için ilk adım atılmış oldu. Rahibe manastırlarından oluşacak bir federasyonun faydalarına dair şu ibareler kullanılmıştır:¹²

Günümüzde değişen koşullar göz önüne alındığında, Rahibe Manastırlarından oluşan bir federasyon, bize daha istenç ve birçok açıdan mecburi gelmektedir, zira bu, işlerin dağıtımında çok daha kolay ve uygun bir yoldur, farklı sebeplerle

¹⁰ Papa XIII. Leo, *Conditae a Christo*, 8 Aralık, 1900, *Acta Sanctae Sedis (ASS)* 33 (1900-01), 341-347.

¹¹ Papa XII. Pius, *Sponsa Christi*, 21 Kasım 1950, *Acta Apostolicae Sedis (AAS)* 43 (1951), 5-24.

¹² *Sponsa Christi*, md. 13. "Mutatis rerum adiunctis, plura iam suadent,..." şeklinde başlayan paragraf. Latince den bireysel çeviri.

belirli bir din görevlisinin bir manastırdan diğerine geçici olarak geçişi yararlı ve çoğu zaman gereklidir, ekonomik yardımlaşmadır, işlerin koordine edilmesidir, ortak bir kuralın gözetilmesinde birbirlerini koruyucu bir etmendir.

Sponsa Christi belgesinin ilanından sonra, buradaki genel hatlaların nasıl pratiğe döküleceğine dair iki adet genelge daha yayınlanmıştır. *Inter praeclara*¹³ ve *Inter cetera*¹⁴ olarak bilinen bu belgelerde federasyonların iç hukuku netleştirilmiştir. Genel olarak aynı tarikata mensup manastırların bir federasyon altında toplanmasına karar kılınmıştır. Bu federasyonların coğrafi bölgeler düşünülerek teşekkül edilmesi ve federasyon toplantılarına rahibelerin katılabileceği gibi detay konular karara bağlanmıştır. Yine bu belgelerde *Sponsa Christi*'de gündeme gelen kapalı mekânların yeni tanımları yapılmış ve rahibelerin manastırlardan çıkış izinleri biraz gevşetilmiştir.

Rahibelerin manastırlarının devam edegelen problemleri II. Vatikan Konsilinde (1962-1965) de ele alınmıştır. Konsil dokümanlarından *Perfectae caritatis* özellikle manastırları konu edinmektedir. Daha sonra Papa VI. Paul (p.1963-1978) tarafından kaleme alınan *Ecclesiae Sanctae* isimli belge ile bu konularda somut atılacak adımlar belirlenmiştir. En önemli hususlardan birisi, manastırlardaki *clausura minor* kısmının kaldırılarak, her bir manastıra kendi kapalı mekân algısını belirlemede yetki tanınmasıdır. Buna göre bütün manastırlar kendi yönetmeliklerine ihtiyaç duydukları şekil ve biçimde bir kapalı mekân koyabilecektir. Böylece esasında II. Vatikan Konsili ile birlikte manastırlara bir seçme hakkı tanınmıştır. Ya kadim zamanlardan beri süregelen *clausura maior* olarak bilinen ve sadece tefekkürle tam dolu yaşama odaklanan rahibeler için kuralları belli olan kapalı mekân biçimini seçeceklerdir, ya da kendi ihtiyaçları doğrultusunda kendi kurallarını belirleyecekler ve yönetmelerine yazacaklardır. *Ecclesiae Sanctae* belgesinde rahibelere tanınan bu serbestiyetin bir diğer sebebi eğitim ile alakalı hususlardır. Her manastırın eğitim kadrosunun bütün ihtiyaçları karşılayacak düzeyde

¹³ Sacred Congregation for Religious (Dindarların Kutsal Cemaati Dairesi) tarafından ilan edilen *Inter Praeclara* metni için: AAS 43 (1951), 42.

¹⁴ Sacred Congregation for Religious (Dindarların Kutsal Cemaati Dairesi) tarafından ilan edilen *Inter Cetera* metni için: AAS 48 (1956), 512. (Bu genelgenin başlığı *Circa Monialium Clausuram* olarak da geçmektedir.)

olamayacağı aşikar olduğundan, manastırlar arası “*ortak ders ve konuların belirlenmesi, öğretmenlerin birbirlerine ödünç verilmesi, yeni öğretmenlerin atanması, birkaç manastırın aynı binayı ortak bir okul olarak kullanmaları ve buraya öğrenci gönderebilmeleri*”¹⁵ gibi sebeplerle bu genişliğin sağlandığı açıklanmaktadır. Yani, bir anlamda manastırlarda kalan rahibelerin dinî eğitim seviyelerinin de arttırılması böylece bir kilise dokümanı ile garanti altına alınmıştır.

Manastırlara tanınan serbestiyet 1969 yılında ilan edilen *Venite seorsum* isimli doküman ile bir adım daha genişletilerek, manastır Baş Rahibesine manastırda kalan rahibelerin bazı konularda doğrudan kendi izinleriyle dışarıya çıkabilmeleri hakkını getirmiştir. Bu tür konular arasında, *bir tıp doktorunu görme ihtiyacı, hasta bir rahibeye refakat etme ihtiyacı, toplumsal bir görevi ifa etmek için çıkma* yer alır.¹⁶ Yani bu gibi konularda Baş Rahibe, kendisinin üstü olan erkek bir başpiskoposa danışmadan bunların iznini verebilmeye başlamıştır. Daha ciddi konular söz konusu olunca manastırdan ayrılma iznini hala erkek başpiskoposlar tekelinde tutmaktadır.

1996 yılına gelindiğinde Papa II. John Paul (p.1978-2005) tarafından *Vita Consecrata* isimli bir belge ilan edilmiştir. Bu belgeyle birlikte gelen en büyük yenilik manastıra giren adayların eğitim süreçlerinin ciddi bir şekilde planlanması, bu sürecin basamaklarının net bir şekilde belirlenmesi, kişilerin alacakları derslerin, geçirecekleri sürelerin tamamıyla *ratio institutionis* olarak kavramlaştırılan bir eğitim programında yazılmasının gerekliliğinin belirtilmesidir.¹⁷ Bu kuralla birlikte manastır hayatının manevi bir terakki programı olduğu vurgulanmış ve bunun aşamalarının belirlenmesinin ilk adımı atılmıştır. Bu adımlar üç yıl sonra ilan edilen *Verbi Sponsa* belgesi ile netleştirilmiştir. Bu belgede örneğin bir rahibenin eğitim sürecinde görmesi gereken konu başlıkları “*Tanrı kelimini araştırmak, Kilise Babalarının kurduğu geleneği incelemek, Kilise Konsilleri tarafından ilan edilen dokümanları araştırmak, günlük ve haftalık ibadetleri, dönemsel ayinleri bilmek, maneviyatı güçlendirmek ve eğitim sürecinin temelini*

¹⁵ Papa VI. Paul, *Ecclesiae Sanctae*, 2. Kısım, 7. Bölüm: ‘*De Institutione Religiosorum*’, md. 37; AAS 58 (1966), 781.

¹⁶ Sacra Congregatio Pro Religiosis Et Institutis Saecularibus, *Venite seorsum*, ‘*Normae de clausura papali monialium*’, md. 7. AAS 61 (1969), 688.

¹⁷ Papa John Paul, *Vita Consecrata*, md. 68; AAS 88 (1996), 443.

oluşturan teoloji alanında bilgi sahibi olmak"¹⁸ şeklinde sıralanmaktadır.

Buraya kadar Kilise Hukuku tarihinde kadınların manastır hayatına dair ilan edilen Kilise dokümanlarından bahsettik. Bu belgelerden anlaşıldığı üzere başlangıçta rahibelerin tümüne şamil kısıtlayıcı tedbirlerin zamanla gevşetildiği görülmektedir. Günümüze gelindikçe rahibelere daha çok alan açılmaya çalışılmış, onların özellikle eğitimine ve sosyal hayatla entegrasyonuna daha çok önem verilmiştir. Bu açıdan günümüze en yakın belgelerde onlara daha çok hak tanındığını görmekteyiz. Bundan sonra ele alacağımız belge ise Kilise'nin nihai kararlarını içermektedir. Bu kararlar ışığında kadim gelenekteki hangi hususların yeniden inşa edildiği, ne tür açılımlar ile ne gibi özgürlükler tanındığından bahsedilecektir. Özellikle Papa Francis'in bu süreci nasıl yönettiği ve hangi noktalara vurgu yaptığı çalışmamızın odak noktasını oluşturacaktır. Kilisenin nihai aldığı karar *Vultum Dei* belgesi ile ortaya konulmuş ve *Cor Orans* belgesi ile detaylı hükümleri ilan edilmiştir. Gelecek bölümler bu iki belgeye odaklanacaktır.

II. Vultum Dei Quarere ve Cor Orans

Manastır hayatı ile ilgili Kilise'nin görüşlerinin nasıl şekilleneceği Papa Francis'in (papalık baş. 2013~) papa seçildikten sonra yaptıklarıyla yakından ilgilidir. Zira onun geçmişine, eğitim sürecine, tarikat yolculuğuna ve karakterine bakıldığında, hayatını şekillendiren temel süreçlerden birisinin de manastırlar olduğu görülmektedir. Papa Francis Cizvit tarikatında (İsa'nın Topluluğu, *Society of Jesus*) uzun yıllar manevi terakki sürecini tamamlamış rahiplik yolunu seçmiş bir keşiştir. Hatta bu tarikatta en üst mertebelerden birisi olan *Superior*, yani Eğitici Birader diyebileceğimiz ve tarikata yeni katılan kardeşlerin (*Novitiate*) manevi eğitimlerinden sorumlu bir makama kadar gelmiştir. Francis'in 22 yaşında tarikata girdiği ve 13 yıllık bir eğitim sürecini bitirdiği bilinmektedir. Bu sürecin iki yılını Şili'de, üç yılını felsefe eğitimiyle Arjantin'de, üç yılını lise öğretmenliği yaparak, üç yılını ise kendisini teoloji

¹⁸ *Verbi Sponsa*, md. 23.

öğrenimine adayarak ve bir yılını da *Tertianship*¹⁹ konumunda geçirmiştir.²⁰ Cizvit tarikatında herkesin yapmadığı dördüncü büyük yemini bile yapmıştır. Bu yemin ise ölene kadar Papalık Makamının hizmetine, neresi olursa olsun misyonerlik için gitmeye kendini adama yemindir.

Papa seçildikten hemen bir yıl sonra manastır geçmişine saygı sunmak olarak adlandırabileceğimiz bir girişimde bulunmuştur. *Perfectae caritatis* belgesinin ilanının 50. yılına denk gelen 2014 yılında başlayan ve 2016 yılında nihayete eren periyodu “*Adanmış Yaşam Yılı*” ilan etmiştir. Bu süreçte iki yıl boyunca dünya genelinden birçok tarikatın adanmış yaşamı seçmiş keşişleri ve rahibeleri Roma’ya endüljans almaya ve birbirleriyle fikir telakki ve alışverişlerinde bulunmaya gelmişlerdir. İki yıl sürecek bu etkinliklerin tam takvimine²¹ bakıldığında bu etkinliklerin manastır yaşamındaki bütün muhatapların dikkate alınarak planlandığı görülmektedir. Hatta 22-25 Ocak 2015 tarihlerinde Roma’da düzenlenen etkinliklerle²² sadece Katolik mezhebinin manastır tarikatları değil, Ortodoks ve Protestan mezheplerinin tarikat ve manastır mensuplarıyla da karşılıklı diyaloglar gerçekleştirilmiştir.

Kısacası, Papa Francis’in manastır hayatından gelmesi ve manastır hayatını Kilisenin iman şahitliğinin çok önemli bir veçhesi olduğunu bizzat deneyimlemesi ve bu konuya hasredilmiş iki yıllık özel bir dönemi ilan etmesi bu konuda daha ciddi bir adım atacağıının ön habercileri olmuştur. Papa Francis’in bu deneyimleri, bizzat içinden geldiği manastırların modern problemlerini yakından tanımasına vesile olmuş, bu problemlerle bizzat mücadele etmesi ise yeni kuralların gerekliliğini tespit etmesini bir anlamda zaruri kı-

¹⁹ *Tertianship*, Cizvit tarikatına özel en nihai manevi terakki konumunu belirtmektedir. Bu konumda kişi bir yıl boyunca sadece dua eder ve tefekkür eder ve gerçekten bütün hayatını bu yola adayıp adamayacağını düşünür. Sadece bu konuyu düşünür ve sonunda eğer kararı net ise kalıcı yeminlerini eder.

²⁰ John L. Allen, *The Francis Miracle: Inside the Transformation of the Pope and the Church* (New York: Time Books, 2015), 18-19; Peacher, *Vultum Dei Quaerere and Cor Orans on the Formation and Education of Formators and Leaders of Monasteries of Contemplative Nuns*, 31.

²¹ https://www.vatican.va/roman_curia/congregations/ccsrlife/anno-vita-consacrata/calendario-anno-vita-consacrata_en.pdf

²² https://www.vatican.va/roman_curia/congregations/ccsrlife/anno-vita-consacrata/index_anno-vita-consacrata_en.htm

mıştır. Tüm bu sebepler göz önüne alındığında 29 Haziran 2016 tarihinde *Adanmış Yaşam Yılı*'nın bitiminden altı ay sonra *Vultum Dei quaerere*,²³ ismiyle manastır yaşamı ile ilgili birçok meseleye işaret eden bir genelde ilan etmiştir. *VDQ*'nun ilanından iki yıl sonra *CICLSAL*²⁴ tarafından 2018 yılında *Cor Orans*²⁵ isimli bir belge ilan edilerek daha önceden işaret edilen bu hususlar dört başlık altında, toplam 289 maddede hükme bağlanmıştır. Günümüzde bu iki belge Kilisenin manastır hayatı ile ilgili nihai tutumunu ifade eden belgelerdir. İçeriği oldukça kapsamlı olan bu belgelerde vurgulanan ana konular aşağıdaki başlıklarda ele alınabilir.

III. Eski Kanunların Değiştirilmesi

VDQ ve *Cor Orans* belgelerinin giriş cümleleri manastır hayatının Hıristiyan dinî yaşamındaki önemini anlatarak başlamaktadır. Bireyin her daim Tanrı ile yakın bir ilişki kurma isteğinin yaratılıştan gelen köklü bir ihtiyaç olduğu vurgulanarak, bu ihtiyaçtan doğan ilk manastır yaşamlarına, özellikle de kadınların manastır hayatındaki konumlarına övgüler düzülmemektedir. Bu doğrultuda Papa Francis, *VDQ* belgesinde getirilecek yeniliklerin kadim köklere uzandığını doğrulamak için pek çok dokümanı ismen zikretmekte

²³ Papalık dokümanlarının dili Latince başlangıç kelimeleriyle isimlendirilir. Bu dokümanın giriş cümlesi şöyledir: "*Vultum Dei quaerere per saecula solet humanum genus, ab initio ad amoris dialogum cum Creatore vocatum.*" Bu cümlenin Türkçe tercümesi şu şekilde yapılabilir: "*Vechullah'ı aramak insan neslinin çağlar boyu tatbik ettiği bir şey olmuş, başından beri Yaratıcı ile sevgi temelinde bir diyalog kurmaya çağrılmışlardır.*" Dolayısıyla bu belgenin adı "*Vechullah'ı aramak*" şeklinde Türkçeleştirilebilir. Burada '*Vechullah*' ibaresinin Kuran'a ait bir kelime olduğuna yönelik bir eleştiri yapılacak olursa, aynı ibarenin Kutsal Kitapta defalarca kullanıldığı (1Ta. 16:11; Mez. 31:16; 105:4; Hez. 39:29) hatırlatılabilir. Bundan sonra bu belgenin kısaltması *VDQ* şeklinde kullanılacaktır. Belgenin kaynağı: AAS 108/8 (2016) 835-861. (Son Erişim: 24.07.2022) <https://www.vaticana.va/archive/aas/documents/2016/acta-agosto2016.pdf>

²⁴ *Adanmış Yaşam Kurumlarından ve Havarisel Yaşam Topluluklarından Sorumlu Yüksek Kurul* olarak çevrilebilecek Roman Curia'nın bir dairesi olan bu yüksek kurulun görevi Papalık Makamı tarafından, manastır hayatına dair alınan kararlar ile ilgili idarî hükümleri belirlemek ve genel anlamda bütün manastırlardan sorumlu olmaktır. Bazı Kilise dokümanlarında Latince adının (*Congregatio pro Institutis vitae consecratae et Societatibus vitae apostolicae*) kısaltması *CIVCSVA* da kullanılmaktadır.

²⁵ *Cor Orans (Dua Eden Bir Kalp)* belgesinin aslı İtalyanca yayınlanmıştır. Belgenin kaynağı: AAS 110/6 (2018) 814-864.

ve onların manevi hakikatlerinin ebediyen devam edeceğini teyit etmektedir.²⁶ Bununla birlikte, bazı kanunların modern zamanlarda daha vazih bir biçimde ele alınması gerekliliğini belirtmektedir. Bu nedenle ismen zikrettiği bu belgelerin manevi mirasına saygı duyulmakta ancak hüküm belirten yasalarının bir kısmını tamamen, bir kısmını ise kısmen feshetmektedir. Tamamen kaldırdığı hükümler *Sonuç ve Yönetmelikler* kısmının 1. Maddesinin 2. bendinde şöyle ifade edilmiştir:²⁷

2. ve, daha sarıh bir biçimde ifade edecek olursak, aşağıda dokümanların hüküm ve düzenleme içeren maddeleri (önceki cümleden devamla: Apostolik Anayasa hükmündeki VDQ belgesinin ilanı ile tamamen fesh edilmiştir):

Papa XII. Pius tarafından 21 Kasım 1950’de ilan edilen ve Apostolik Anayasa hükmündeki Sponsa Christi belgesinin, Statuta Generalia Monialium bölümü.

Sacred Congregation for Religious (Dindarların Kutsal Cemaati Dairesi) tarafından 23 Kasım 1950 tarihinde ilan edilen Yönetmelik (Instructionis) statüsündeki Inter Praeclara belgesi.

CICLSAL tarafından 13 Mayıs 1999 tarihinde şerh edilen Yönetmelik statüsündeki Verbi Sponsa belgesi.

Daha sonra hangi hükümlerin nasıl değiştiğini tek tek açıklamak için şerh edilen *Cor Orans* belgesinde bu hükümlere yenileri ilave ederek tarihte ilk defa Yönetmelik (*Instructionis*) hükmündeki bir belgede, Apostolik Anayasa hükmündeki (*Constitu*) bir doküman olan *Codex Iuris Canonici (CJC)*²⁸ içindeki kararlar da kısmen veya tamamen Papa Francis’in şahsi emriyle feshedilmiştir. *Codex*, Kilise Hukukunun temel anayasa kitapçığıdır. Normalde bu kitapçığa yeni maddelerin eklenmesi veya var olan maddelerin değiştirilmesi veya genişletilmesi yalnızca en yüksek mertebedeki dokümanlar olan *constitu* dokümanları ile veya bizzat Papa’nın

²⁶ Bu belgeler VDQ, md. 7’de ifade edildiği üzere şunlardır: 1) II. Vatikan Konsilinin kararları olan *Lumen Gentium* ve *Perfectae Caritatis*. 2) Aziz II. Paul tarafından ilan edilen *Vita Consecrata* belgesi. 3) CICLSAL tarafından şerh edilen yönetmeliklerden; *Potissimum Institutioni*, *Congregavit Nos*, *Verbi Sponsa Ecclesia* ve *Starting Afresh from Christ* belgeleri. 4) Catechism’in konuyla alakalı 915-933, 1672, 1974, 2102, 1691, 2518, 2687, 2715 numaralı maddeleri. 5) *Sviluppi* belgesi.

²⁷ VDQ, “*Sonuç ve Yönetmelikler*”, Mad. 1, §2.

²⁸ *Codex Iuris Canonici (Code of Canon Law): Latin - English Edition* (Washington, DC: Canon Law Society of America, 1998).

şahsi otoritesi ile yapılabilir. *Cor Orans* bir "yönetmelik" olması hasebiyle bu değişiklikleri yapamayacağı için, bu belgenin en sonuna özel bir not ile bizzat Papa'nın onayı ve emriyle *Codex*'teki bazı kanunların değiştirildiği ilâştirilmiştir. Bu değişikliklerden²⁹ sadece bir tanesine örnek olarak *Codex Iuris Canonici*'nin 686. maddesinin 2. bendini değiştiren *Cor Orans*'ın aşağıda tercümesini verdiğimiz 130. 177. ve 178. maddeleri verilebilir.

Codex Iuris Canonici, md. 686, §2: "Bir rahibenin manastırdan ayrılmasına müsaade iznini vermek yalnızca Papalık Makamına münhasırdır."

Cor Orans, md. 130: "CJC, 686, §2 bendinin bir istisnası olarak, dinî yeminlerini etmiş bir rahibenin yeminlerinin üzerinden bir yıl geçmişse, ancak üç yılı aşmamışsa; bu rahibenin manastırdan çıkması, manastırın Baş Rahibesi (Superiora Maggiore) tarafından yapılan bir talep ile olur ve bu talebe Federal Konsil izin verir."

Cor Orans, md. 177: "CJC, 686, §2 bendinin değişikliği olarak, bir manastırın Baş Rahibesi, Konsilinden aldığı izin ile dinî yeminlerini etmiş bir rahibenin yeminlerinin üzerinden bir yıl geçmemişse onun manastırdan çıkışına izin verebilir, ancak ve sadece bu rahibenin gidip orada yaşayacağı diğer Manastırın kabulü ve bölgenin Başpiskoposunun veya tam yetkili dini Makamının bu talebe yönelik fikrinin sorulması ile mümkündür."

Cor Orans, md. 178: "CJC, 686, §2 bendinin değişikliği olarak, Federal Başkan tarafından, Konsilinin izniyle, o Federasyona bağlı bir manastırda kalan ve dinî yeminlerini etmiş ve yeminlerinin üzerinden iki yıl geçmemiş bir rahibenin manastırdan çıkışına izin verebilir."

Bu maddelerden de anlaşılacağı üzere kadim zamanlardan beri gelen ve bir rahibenin manastırdan çıkabilmesi için izin verilmeye yetkisine sahip tek merci Papalık Makamı iken, Papa Francis'in emriyle yazılan *Cor Orans* yönetmelikleri uyarınca bu yetki Superiora Maggiore (Baş Rahibe) ve [la³⁰] Presidente Federale (Federasyon Başkanı) ile de paylaşılmaktadır. Bu belgeyle tarihte ilk

²⁹ *Cor Orans*, "Sonuç" bölümü.

³⁰ Bu federasyon başkanının bir kadın olduğu kullanılan 'la' artikeinden anlaşılmalıdır.

defa Papa Francis bir papalık yetkisini iki ayrı makam ile paylaşmaktadır. İhdas edilen bu yeni makamların tanım ve görevleri de bu belgelerde izah edilmiştir.

IV. Manastır Federasyonları

Cor Orans'ın İkinci Bölümü geniş bir biçimde bütün manastırlara yeni bir hiyerarşik düzenleme getiren kanunları icbar eder. Bu bölümde önceden bahsettiğimiz, 1950 yılında Papa XII. Pius tarafından ilan edilen *Sponsa Christi* belgesi ile getirilen yeni bir atılım olan Federasyonlar kanuni bir zemine oturtularak her bir manastırın mutlaka bir Federasyona katılması zorunlu kılınmıştır. Yani, Federasyonların niçin önemli olduğu, gerekliliği, faydaları üzerine VDQ belgesinin sadece tek bir maddesinde (30. maddesinde) kısa bir şekilde durulduktan iki yıl sonra bu Federasyonların nasıl teşekkül edeceği ve içyapısı *Cor Orans*'ın 86. ilâ 155. maddelerinde uzunca ele alınmaktadır. Federasyonlar ile ilgili göze çarpan ilk husus, bu şematik yapının alt birimleri, kurulları ve makamları ile ilgili yapılan genişçe tanımlardır. Buna göre bazı kavramların tanımları, konunun çerçevesinin de anlaşılmasını kolaylaştıracaktır:

Federasyon bu belgede, "Federasyon; Papalık Makamı tarafından, aynı tarikata bağlı Kurumların, birbirlerinden kopuk olmamaları, iman ile bir arada kalmaları, birbirleriyle kardeşçe yardımlaşmaları ve cemaatlerinin vazgeçilmez değerlerini yaşatmaları için teşekkül edilen birbirleriyle ortak birlik yapısını ifade eder." şeklinde tanımlanmıştır.³¹ Bir federasyon içinde yer alacak manastırlar otonom olmakla birlikte aynı dini geleneği paylaşan tarikatlardır. Bunların coğrafi olarak yakın olmaları zorunlu olmamakla birlikte, birbirlerinden çok da uzak olmamaları gerektiği belirtilir.³² Bu federasyonları oluşturmak, askıya almak, birkaç federasyonu birleştirmek veya tamamen kaldırmak Papalık Makamının yetkisindedir.³³ Yine Papalık Makamının yetkisi ile birkaç federasyonu birleştirilip konfederasyon oluşturulabilmektedir.

³¹ *Cor Orans*, md. 86.

³² *Cor Orans*, md. 87.

³³ *Cor Orans*, md. 88.

Cor Orans'ın belki de en önemli maddesi, 93. maddesidir ve bu maddede rahibe manastırlarının tamamının istisnasız bir federasyona bağlanmaları kararlaştırılmaktadır.³⁴ Bu da tarihte ilk defa kadınların manastır hayatıyla ilgili doğrudan Papalık Makamının tanzim ettiği bir teşkilat yapısının getirilmesine sebep olmuştur. Bu zorunlu emrin istisnasının ancak Papalık Makamı tarafından doğrudan verilebileceği belirtilerek,³⁵ federasyona bağlanmak istemeyen manastırların tarafsız ve geçerli sebeplere sahip olmalarının gerektiği ifade edilmiştir.

Federasyon teşkilatı beraberinde bazı unvan ve makamları da gerekli kıldığı için bunlar da ayrı ayrı tanımlanmıştır. Buna göre Federasyon Başkanı,³⁶ Federasyon Konsili,³⁷ Federasyonların Finansal Yöneticisi,³⁸ Federasyon Sekreteri,³⁹ Federasyon Asistanı,⁴⁰ Federasyon Meclisi⁴¹ ve Federasyonları sivil hukuk karşısında temsil edecek

³⁴ *Cor Orans*, md. 93.

³⁵ *Cor Orans*, md. 93.

³⁶ *Cor Orans*, md. 110. Altı yıl süresince, Federal Meclis tarafından seçilen, ancak herhangi bir manastırın Baş Rahibesi olmayan bir rahibedir. Federasyon Başkanının en büyük görevi manastırları muayyen vakitlerde ziyaret etmek ve bu ziyaretlerinde gözlem yaparak, VDQ metninde ifade edilen manastır hayatı ile ilgili temel başlıklar altında ifade edilen hususlarda manastırların nasıl idame ettirildiğini rapor tutarak Papalık Makamına belirtmektir.

³⁷ *Cor Orans*, md. 123. Altı yıl süresince, Federal Meclis tarafından seçilen dört üyeden oluşan bir yapıdır. Üyelerin hepsi kalıcı dinî yeminlerini etmiş rahibeler arasından seçilir.

³⁸ *Cor Orans*, md. 103. Federasyonların finans işleri Federasyon Başkanı tarafından başkanlık edilen Federasyon Konsili'nce alınan kararlar ile sağlanır. Ayrıca bu işlerde yardımcı olması için tutulan ve hesap işlerinden anlayan bir Finansal Yönetici, altı yıllık süreyle, Federal Meclisi tarafından seçilir. Bu kişi muayyen ziyaret vakitlerinde manastırları ziyaret ederek onların finansal durumları hakkında rapor tutar.

³⁹ *Cor Orans*, md. 144. Federasyon Sekreteri, doğrudan Federasyon Başkanı tarafından seçilir. Bu kişi Federasyon Konsili'nin üyelerinden birisi de olabilir.

⁴⁰ *Cor Orans*, md. 149. Teşkilatın erkek rahip üyesidir. Doğrudan Papalık Makamını temsil eder. CICALSAL tarafından atanır. Federasyon Başkanı tarafından tavsiye olunan üç isim arasından özgeçmişleri de gözetilerek seçilir. En büyük görevi eğitim süreçlerinde Federasyondaki manastırlara yardımcı olmak ve rehberlik etmektir.

⁴¹ *Cor Orans*, md. 134. Federal Meclisin üyeleri bütün teşkilatı kuşatacak ölçüde her manastırın temsil edildiği biçimde şekillenir. Bunun için bu üyelerin başında Federal Başkanı vardır. Sonra Federal Konsil üyeleri (4 kişi) ve Federasyonların Finansal Yöneticisi de bu meclisin doğal üyesidir. Ayrıca Baş Rahibe ve her manastırdan bir delege de bu meclisin üyesidir. Federasyon Sekreteri sadece katip olarak üyedir.

hukuk erbabından⁴² oluşan bu teşkilat bütüncül bir iş birliği ile çalışarak bünyesindeki manastırlarda ortak bir amacı gerçekleştirmek için teşekkül edilmiştir. Bu ortak amaç ilk olarak manastır hayatını teşvik etmektir. Manastıra giren rahibelerin eğitim süreçlerini koordine etmek de bu federasyonların görevlerindedir. Ayrıca federasyonlar manastırlar arası rahibe değişimlerinden de sorumludurlar.⁴³

Bu unvanların yaptıkları görevler incelendiğinde ortaya aslında çok basit mefhum çıkmaktadır. Bir manastırın hem ekonomik açıdan hem de içerideki eğitimi açısından her anlamda kendisine yeter olması gerekir. Ancak, bu durum gerçek ile uyuşmamaktadır. Başta eğitim olmak üzere, birçok açıdan kendisine yetemeyen manastırların yok oluşlarını izlemek yerine Papa Francis bir tedbir alarak, manastırların birliğini sağlayan bir üst teşkilat getirmiş ve böylece bu manastırların her türlü ihtiyaçları için birbirlerinden destek almalarını sağlamaya çalışmıştır. Bu tutum zaten 1950 yılında başlayan bir açılımın devamı şeklinde okunmalıdır. Bu teşkilat yapısını önemli kılan husus ise tarihte ilk defa rahibelerin eğitimi için de özel kişilerin atanması ve alacakları eğitimin sistematik açıdan ele alınmasıdır. Buradan hareketle bu belgelerdeki önemli konulardan birisi olan eğitim sürecine geçebiliriz.

V. Rahibelerin Eğitim Süreçleri

Rahibelerin eğitimi (*Institutio*) bu belgelerde en sık vurgulanan hususlardandır. Papalığa göre bu eğitim bilişsel bir düzeye hitap eden dini ve felsefi bilgi birikimini arttırmak değil, duygusal bir alana hitap eden *İsa sevgisinin*⁴⁴ derinleşmesinin sağlanmasıdır. Bu yüzden eğitim süreci iki başlık altında ele alınmaktadır. Bunlar; *başlangıç eğitimi* ve *süregelen eğitim* olarak ifade edilmektedir. VDQ belgesinde tarihte ilk defa bu eğitimin “*kişiselleştirilmiş bir rehberlik ve yetkin eğitim programları*”⁴⁵ ile düzenlenmesi kararlaştırılmış, *Cor Orans'* ta ise bu programın içeriği ve aşamaları tesis edilmiştir. Bir rahibenin eğitim sürecinde dikkat edilmesi gereken hususun onun psikolojik, ahlaki, duygusal ve entelektüel birikimlerinin gözetilmesi⁴⁶ ile zirveye

⁴² *Cor Orans*, md. 97.

⁴³ *Cor Orans*, md. 92.

⁴⁴ *Cor Orans*, md. 223.

⁴⁵ VDQ, md. 15.

⁴⁶ *Cor Orans*, md. 225.

taşınacağı ifade edilmektedir. Bu eğitim sürecinin aşamalar halinde gerçekleşmesinin⁴⁷ bireyin kişiliğinin gelişimi, manastır hayatına intibakı ve bu değerleri içselleştirmesi için elzem olduğu tespit edilmiştir.⁴⁸ Bu kişiden beklenen duygu durumu ise en basit gündelik işinde bile, yaşamının bütün anlarında, ölene kadar bütün varlığıyla ve neşe içinde İsa Mesih'e ait olma hali⁴⁹ olarak ifade edilir.

Süregelen eğitim hayat boyu devam eden ve başlangıç eğitimlerini tamamlayıp kalıcı yeminlerini etmiş rahibelerin gündelik yaşantısını ifade eden bir süreçtir. Gündelik yaşantının her safhası kişinin kendisini İsa Mesih'te yeniden yaşaması için bir imkân olarak tanımlanır. Ancak özellikle bireysel ve cemaat ile yapılan günlük ibadetler ve birlikte kutsal kitap okumaları,⁵⁰ günah itirafı sakramentini icra ederek itirafı alan rahibin tavsiye ve yönlendirmelerine sıkıca uymak,⁵¹ cemaati tarafından hazırlanan planlar doğrultusunda icra edilen *entelektüel*⁵² eğitimleri takip etmek, samimi ve kardeşçe ilişkilerine özen göstermek gibi hayatın her alanına dair unsurları kapsar.

Başlangıç eğitimi ise, kalbinde Tanrı'nın çağrısını işitmiş ve ruhunun derinliklerinde bu yolu seçmeyi hisseden bireylerin manastır hayatı ile ilk tanıştığı andan itibaren onlar için yapılacak eğitim sürecini tespit eder. Burada söz konusu olan "çağrı", Latince "vocatio" kelimesinden gelmektedir. "Genel manada Tanrı'nın her insanı kurtuluşa çağrısı iken, özel olarak, ruhbanlığa ve ruhanî hayata çağrılmayı ifade etmektedir."⁵³

İlk defa bir papalık genelgesinde bu kadar net hatlarla belirtilen aşamalar açıkça izah edilmiştir. Manastırlar için başlangıç eğitimi için adaylar kabul ederken dikkat etmeleri gereken ölçütler de

⁴⁷ *Cor Orans*, md. 226.

⁴⁸ *Cor Orans*, md. 227.

⁴⁹ *Cor Orans*, md. 240.

⁵⁰ *Cor Orans*, md. 242.

⁵¹ *Cor Orans*, md. 243.

⁵² *Cor Orans*, md. 244. Detayları belirtilmediği için içeriği hakkında bir bilgiye ulaşamadık. Bu husus ile ilgili olarak, ilk etapta bireyin ihtiyaçları ve ilgileri doğrultusunda yapılabilecek şeyler akla gelmektedir. Bunlar; kitap okumak, yeni bir dil öğrenmek, bir enstrüman çalmayı öğrenmek, ilahi söylemeyi öğrenmek gibi şeyler olabilir.

⁵³ Ceylanlar Nagehan Zeynep, *Hıristiyan Rahibelerin Manastır Hayatı (Karmelit Tarihati Örneği)* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Bursa: Uludağ Üniversitesi, 2014), 43.

ele alınmaktadır. Özellikle yabancı ülkelerden gelen adaylarla şekillenen uluslararası bir cemaat yapılanmasında yeterlilik ölçütünün temel belirleyici husus olması teşvik edilirken,⁵⁴ sırf manastırın idamesi tehlikeye düşmesin diye, yani eleman yetersizliği yüzünden yabancı ülkelerden adayların alınması kesinlikle yasaklanmaktadır.⁵⁵ Yabancı ülkelerden gelen adayların seçiminde özellikle o ülkede bir manastır hayatı yaşanmıyorsa ve bu kişiler eğitimlerini tamamladıktan sonra geri dönüp böyle bir yaşamı orada kurmayı hedefliyorlarsa, manastır hayatının yayılması beklentisiyle⁵⁶ bu adaylara onay verilmesinin teşviki de söz konusudur.

Rahibe adaylarının eğitimi o kadar önemsenmektedir ki, eğer bir manastır bu başlangıç eğitimini verecek donanımda değilse, bu rahibelerin Federasyondaki başka bir manastıra veya eğitim kurumuna gönderilmeleri de kanunen zorunlu kılınmaktadır.⁵⁷ Bu belgelerle manastırların kapalı mekân algıları eğitim amaçlı gevşetilmiştir. Rahibelerin manastırlarından dışarı çıkmamaları gerektiğine dair geçmiş yasalar bu belgelerle birlikte dönüştürülmüştür. Erkek keşişler ile ilgili böyle konular bu belgelerde geçmemektedir. Çünkü tarihi süreçteki uygulamalarla da vaki olduğu üzere, erkek keşişlerden rahip olmak isteyenler zaten belli üniversitelerde eğitimlerini tamamlamak amacıyla gönderilmektedir. Kadın rahibeler dinî açıdan rahiplik yapmayacak olsalar bile belli bir eğitim düzeyine çıkartılmaları istenmektedir. Federasyonların bünyesindeki bütün manastırlarda eş düzey bir başlangıç eğitiminin verilmesinden sorumlu olarak atanan makam Federal Eğitici⁵⁸ makamıdır. Federasyon Başkanı tarafından Federasyon Konsili'nin onayıyla atanan⁵⁹ Federal Eğitici, birbirini takip eden beş basamakta ele alınan *başlangıç eğitiminin* bütün manastırlarda tatbikinden sorumlu yetkilidir. Bu eğitimin toplam asgari süresi VDQ belgesinde 9 yıl, azami süresi ise 12 yıl⁶⁰ olarak ifade edilmiş ve *Cor*

⁵⁴ *Cor Orans*, md. 255.

⁵⁵ *Cor Orans*, md. 257.

⁵⁶ *Cor Orans*, md. 256.

⁵⁷ *Cor Orans*, md. 259.

⁵⁸ *Cor Orans*, md. 129.

⁵⁹ *Cor Orans*, md. 148.

⁶⁰ VDQ, md. 15.

Orans'ta detayları açıklanmıştır. Bu beş basamak ve süreleri şöyledir:⁶¹

#	Aşama	Asgari Süre	Azami Süre	Açıklama
1	<i>Aspirantato</i> (talebe)	12 ay	2 yıl	Manastırda kalmayabilir.
2	<i>Postulantato</i> (namzet)	12 ay	2 yıl	Manastırda yaşamak zordur. Bu süreçte Eğitici'nin her dediğini yapar. Gerekirse bir meslek öğrenir ve manastırının ekonomisine yardım eder.
3	<i>Noviziato</i> (aday)	2 yıl sürer.		Artık manastırından dışarı çıkması için izin alması gerekir.
4	<i>Juniorato</i> (genç kardeş)	9 yıl bitene kadar geçici yeminli	12 yıl	Geçici yeminlerini eder. Bu yeminler her yıl tekrarlanır. Her yemin edişinde üçer yıllık yemin eder. Beşinci yıldan sonra dokuzuncu yıla kadar yeminli sayılır. Dokuz yıl tamamlandığında nihai yeminlerini etme hakkı kazanır. Ancak bu süre 12 yıla kadar uzayabilir.
5	Nihai yeminler edilir	Ömür boyu sürer.		

Bu aşamalardan *aspirantato* ilk basamağı temsil eder. Bu basamağın en önemli özelliği, insanî nitelikler açısından kişinin manastır hayatına uyum sağlayıp sağlayamayacağını Baş Rahibe ve cemaat tarafından sınanmasıdır. Bu aşamada kişinin psikolojik yetileri, ötekilerle ortak yaşama açık olup olmadığı, ruhsal denge durumu, imanı ve cemaat halinde, bir manastır bünyesinde, itidalli bir biçimde, yoksulluk ve itaatkarlık yeminlerine sadık kalıp kalamayacağı ve kapalı bir mekânda geçecek bir yaşamı benimseyip benimseyemeyeceği tartışılır.⁶² *Postulantato* basamağı ise seküler bir yaşamdan tefekkürle dolu bir yaşama geçiş aşamasıdır. *Aspirantato*

⁶¹ *Cor Orans*, 262 ilâ 289 arasındaki maddeler mülahaza edilerek derlenmiş bir tablodur.

⁶² *Cor Orans*, md. 265.

basamağından *postulantato* basamağına geçebilmesi kişinin yavaş yavaş manastır hayatına adapte olmasını gerekli kılar. Ondan sağlıklı bir beden ve ruh yapısına sahip olması, olgun olması, uygun bir yaratılıştaki olması, sosyal bir birey olması, sağlam bir Hıristiyan itikadına sahip olması, düzenli ibadet etmesi, samimi ve halis bir niyet ile manastır hayatına hayran olması ve her daim Vechullah'a ıstı-yakı gönlünde yer edinmesi beklenir.⁶³ *Noviziato* basamağında kişinin en çok önem verdiği mesele uzun günlük ibadetlerdir. Bu ibadetlerde okunan Kutsal Kitap ayetleri üzerine uzman bir kız kardeşinin yardımıyla tefekkür eder. Kilise Babalarının yazılarını okur, tarikatının kurucularının hayat hikâyelerini okur ve bütün sakramentleri zamanında yerine getirir. Özellikle bireysel duaları çok yoğundur.⁶⁴ Bu süreçte artık rahibe manastırından izinsiz dışarı çıkamaz. Bu izinler ise *Codex*'te belirtildiğı ve yukarıdaki sayfalarda ifade ettiğimiz üzere Papalık Makamı, Baş Rahibe ve Federasyon Başkanı tarafından verilebilir. *Juniorato* aşamasında rahibe geçici yeminlerini yapar ve tarikatının gerektirdiğı ve manastır kurallarının uygun gördüğü biçimde gününü belli saatlere taksim ederek geçirir. Bu günlük planlama içinde mutlaka çalışma, ibadet etme, kardeşleri ile vakit geçirme, Kutsal Kitap okuma, sessiz kalıp tefekkür etme gibi anlar olmak zorundadır. Bu süreçte rahibe her yıl yenilenen üç yıllık⁶⁵ yeminler eder. Bu üç yıllık yeminler beş yıl boyunca sürdüğünde, artık dokuzuncu yıla kadar yeminli sayılır. Dokuzuncu yıl bittiğinde nihai yeminlerini etmeye hazır hale gelir. Baş Rahibe uygun görürse bu süreyi 12 yıla kadar uzatabilir. Ancak 12 yıldan daha fazla uzamaz.⁶⁶

Bu kadar uzun yeminli kalıp hala nihai yeminlerini yapmamları, eğitim sürecinin ve manastır hayatına adaptasyonun gerçekten uzun zaman aldığıının bir ilanı gibidir. Bütün manastırlar bu kadar uzun bir eğitim sürecini tamamlayabilecek donanuma sahip olmadığı için bu belgelerde federasyonların kurulması ve manastırların bu federasyonlara üye olmaları kararlaştırılmıştır. Federal Eğitici, federasyon bünyesindeki bütün manastırlarda bu süreçleri takip

⁶³ *Cor Orans*, md. 272.

⁶⁴ *Cor Orans*, md. 281.

⁶⁵ *Cor Orans*, md. 287. "per tre anni e rinnovata annualmente sino al compimento di cinque anni" (..üç yıllık yapılan, her yıl yenilenen beş yılın tamamlanmasına kadar süren..)

⁶⁶ *Cor Orans*, md. 288.

eder ve yönetir. Talebe, namzet ve aday rahibeler bu süreçleri manastırları dışında Federal Eğiticinin uygun gördüğü başka bir eğitim kurumunda geçirebilirler. Ancak bu aşamalar bittikten sonra kendi manastırlarında eğitimlerine devam ederler. Neden azami 12 yıl seçildiği sorulacak olursa, bu süre Cizvit tarikatındaki süredir. Papa Francis de bir Cizvit olduğu için, kendi gördüğü eğitim sürelerini standart haline getirmiştir denilebilir.

VI. Diğer Açılardan Getirilen Yenilikler

Tanımların netleştirildiği belgelerdir. *Cor Orans'*ın daha birinci maddesi *rahibe* kime denir, bunu tanımlamaktadır. Altıncı maddesinde *manastırın* tanımı yapılarak hangi kurumların manastır hüviyetine sahip olduğunu ve bir manastırın hangi kanunlara tabi olduğunu açıklar. Metin boyunca bu gibi pek çok tanım bulmak mümkündür. Bu açıdan *VDQ* ve *Cor Orans* hem bir yasa metni gibi net tanımlar ve çizgiler çizmekte, hem de tarih boyu manastır hayatı ile ilgili edinilmiş tecrübi bilgileri özetlemektedir. Böylece meseleyi etraflıca ele almak için de bir zemin oluşturmaktadır.

Kapalı Mekân türleri ve tanımları bu belgelerde yeniden ele alınmıştır. Geleneğe saygı çerçevesinde kadim zamanlardan beri var olan ve tefekkürle tam dolu yaşamı (*vita integre contemplativa*) seçen rahibeler için uygulanan *clausura papalis* olarak bilinen kapanma biçimi aynen devam ettirilmiştir. Bunlara ilaveten *clausura constitutionalis*, *clausura monastica* ve *clausura communis* şeklinde kategorize edilen kapalı mekân türleri ile ilgili de sarih kurallar vaz edilmiştir. Özellikle bu meselenin önemi bir rahibenin manastırından çıkabilmesi için alması gereken iznin yalnızca Papalık Makamına hasredilmemiş olmasıdır. Artık, Federasyon Başkanı ve Baş Rahibe de sağlık, eğitim ve bunun gibi gerekli durumlarda bu izinleri verebilecektir.

İbadet konusu bu belgelerde sıklıkla vurgulanan bir husus olarak rahibeliğin en temel görevlerinden birisi olarak konumlanır. İbadetten kasıt ise günlük ibadetler olarak bilinen *Officium Divinum*,⁶⁷ haftalık ibadet olan Evharistiya ayini, bireysel dualar, Kutsal Kitap okumaları, Kilise Babalarının sözleri üzerine tefekkürdür.

⁶⁷ Günlük ibadetlerin nasıl yapıldığı, ibadet kitaplarının içeriği ve konuyla ilgili ayrıntılı bilgi için bkz. Musa Osman Karatosun, "Katolik Kilisesinin Günlük İbadet Kitaplarının İçeriği ve Türkiye'de Kullanılan Muadilinin Analizi", *Şırnak Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 10, sy. 22 (2019): 163-180.

Özellikle bu hususta rahibelerin devamlı dua ile iştiğal etmelerini⁶⁸ salık veren Papa Francis; manastırdaki günlük işlerin Tanrı'nın Sözlerini merkeze alarak planlanmasını emretmiştir. Bu günlük planlara özellikle *juniorato* aşamasındaki rahibelerin sıkı bir şekilde uyması beklenir. Günlük planlara örnek olarak *Kutsal Meryem'in Ziyareti Tarikatı*⁶⁹ Monte Maria Rahibe Manastırının günlük planı verilebilir. Amerika'da yer alan bu Katolik manastırın günlük planı şöyledir:⁷⁰

5:30	Kalkış
6:00	Fikrî Dua (Bireysel)
7:00	Günlük ibadetlerden birisi olan Günlük Okuma (Officium Lectionis)
7:30	Missa (Evharistiya) ve ardından Kahvaltı
9:15	Sabah İbadeti ve ardından İş
12:00	Öğle Yemeği ve ardından Dinlence
13:45	Gündüz İbadetleri
15:00	Yarım saat Manevi Okuma (Kilise Babalarından seçmeler)
17:00	Akşam İbadeti ve ardından yarım saat Fikrî Dua (Bireysel)
18:10	Akşam Yemeği ve ardından Dinlence
20:15	Gece İbadeti
22:00	Işıkların söndürülmesi

⁶⁸ VDQ, md. 16: "Aracılık niyazları ile dolu dualar vasıtasıyla Kilisenin yaşamında temel bir rol oynamaktasınız. Birçok tutsak, göçmen, muhacir ve baskıya maruz kalan inanlı erkek ve kız kardeşleriniz için dua eder ve onlar için aracılık edersiniz. Aracılık niyazları ile dolu dualarınızdan yine birçok aile nasiplenir, işsizler, fakirler, hastalar ve bağımlılık ile mücadele edenler sadece sayabileceğim birkaç acil durumlardır. Sizler, Markos İncilinin 2:2-12 ayetlerinde anlatılan, İsa Mesih'e felçlileri getirenler gibisinizdir. Gece ve gündüz devam eden dualarınızla, sabırla beklemesine rağmen, Tanrı'nın huzuruna birçok sebeple gelemeyen ve bizzat kendileri Tanrı'nın şifa mucizelerini tadamayanları çıkarırsınız. Dualarınızla, birçoklarının yaralarını iyileştirirsiniz."

⁶⁹ *Ordo Visitationis Beatissimae Mariae Virginis* tarikatı 1610 yılında, Francis de Sales ve Jane Frances de Chantal tarafından kurulan bir Katolik tarikatıdır. Tarikatın adı Meryem'in hamileyken Elizabet'i ziyaret edişinden alır (Luk. 1:39-56). Tarikatın ilk kurulduğu zaman rahibeler kalıcı yemin etmiyorlardı, bu yüzden manastırlarından sıklıkla çıkıp hastaları ve fakirleri ziyaret ederek onlara yardımcı oluyorlardı. Bir anlamda bu yüzden de *Visitationis* almıştır.

⁷⁰ <https://www.visitmontemaria.com/schedule.htm>

Genel bir manastırın günlük planı buna benzer ve görüldüğü üzere günün saatleri İbadet merkezli olarak ayrılmıştır. Yeri gelmişken, *Cor Orans*'taki hükümlerin uygulamaya geçtiğinin güzel bir örneği olarak *Kutsal Meryem'in Ziyareti Tarikatı* tarafından kurulan Federasyonlardan da bahsedebiliriz. Bu Federasyonlardan iki tanesi Amerika'dadır. Bunlardan *First Federation Visitation Monasteries* (*Kutsal Meryem'in Ziyareti Tarikatı Manastırlarının Birinci Federasyonu*) ismiyle kurulan federasyon bünyesinde altı tane manastır barındırmaktadır ve ilk toplantılarını 23-25 Eylül 2018'de⁷¹ *Cor Orans*'ın ilanından dört ay sonra gibi kısa bir sürede gerçekleştirmişlerdir. Yani bu belgeler tüm dünyada hızla yürürlüğe girmiştir.

İletişim Araçlarının kullanılmasına verilen cevaz da bu belgelerdeki yeniliklerdendir. Bununla ilgili şu ibareler kullanılır: "Manastırda, topluluk yaşam planında yer alan manastır içi yasa hükümlerine göre, bilgi edinme, eğitim veya iş nedenleriyle iletişim araçlarının kullanımına, sağduyulu bir anlayışla, ortak fayda için izin verilebilir."⁷² Hükümü uyarınca manastırlarda cep telefonu, mail, telefon vs. gibi araç, gereç ve uygulamalara izin verilmiştir. Bir rahibe için dış dünya ile iletişim kurmasına tarihte ilk defa izin çıkmıştır. Bunun sebebi olarak da başta eğitim gelmektedir. Ayrıca federasyon ile iletişimin sağlanması için de bu araçların zaruriyeti ortadadır. Tabi ki bu gibi araçların kişinin manevi terakkisine engel olmaması için "toplum içinde kardeşçe yaşamının gereklerinden kaçma ya da zamanı boş yere harcamaya vesile olmasın"⁷³ şeklinde de bir uyarı yapılmaktadır.

Özerklik ile ilgili maddeler incelendiğinde bu belgeler ile manastırlara *sui juris*⁷⁴ bir yapı tanındığı⁷⁵ böylece hepsinin kendince özerk bir yönetim biçimine sahip olduğu ikrar edilmektedir. Bu belgelerde ilk defa bir manastırın Baş Rahibesine belli bir takım yetkiler verilmiş ve böylece bu manastırların özerkliği biraz daha kuvvetlendirilmiştir. Örneğin bu konuyla ilgili enteresan bir madde şöyle

⁷¹ <https://visitationsistersfirstfederation.org/>

⁷² *Cor Orans*, md. 170.

⁷³ *Cor Orans*, md. 169.

⁷⁴ Kendine ait bir iç hukuku olduğu, bu hukuk doğrultusunda kendi düzenini kurabileceğini ifade eden bir kullanımdır. Manastırlarda bu düzen neredeyse her zaman kendi Anayasa hükmündeki kuruluş ilkeleriyle veya yönetmelikleriyle sağlanır.

⁷⁵ *Cor Orans*, md. 15.

der: “Bir manastırın Baş Rahibesi, bir rahibenin manastırından aynı kurumdaki başka bir manastıra geçişine izin vermezse, Federasyon Başkanı bu konuyla ilgili Federasyon Konsiliyle istişare ederek durumu, ne yapılacağına hükmedecek Papalık Makamına iletir.”⁷⁶ Görüleceği üzere, eğitim için bile olsa bir Baş Rahibenin bir rahibenin manastırdan çıkışını engelleme yetkisi söz konusudur. Her ne kadar son söz Papalık Makamında olsa bile bir manastırın bütün azalarından sorumlu kişi olan Baş Rahibe, birçok meselede Federasyon Başkanından da üstündür.

Sonuç

Bu çalışmada Kilise'nin tarihi süreçte kadınların manastır hayatına dair aldığı kararları kronolojik olarak incelemeye çalıştık. Bunlar sırayla şöyledir: 1298 yılında ilan edilen *Periculoso*, Trent Konsilinin 1563 yılındaki oturumunda kabul edilen *Decretum de regularibus et monialibus* kararları, 1900 yılında ilan edilen *Conditae a Christo* belgesi, 1950 yılında ilan edilen *Sponsa Christi* belgesi, 1951 yılında ilan edilen *Inter Praeclara* hükümleri, 1956 yılında ilan edilen *Inter Cetera* hükümleri, II. Vatikan Konsilinde kabul edilen *Perfectae caritatis* belgesi, 1966 yılında ilan edilen *Ecclesiae Sanctae* belgesi, 1969 yılında ilan edilen *Venite seorsum* belgesi, 1996 yılında ilan edilen *Vita Consecrata* belgesi ve son olarak Papa Francis tarafından 29 Haziran 2016 tarihinde ilan edilen *Vultum Dei quarere* belgesi ve bu belgenin yürürlüğe koyduğu hükümleri belirtmek üzere 15 Mayıs 2018 tarihinde ilan edilen *Cor Orans* belgesidir. Son iki belge *Vultum Dei quarere* ve *Cor Orans* belgesi, kendilerinden önceki belgelerinin manevi hakikatini paylaşmakla birlikte hüküm maddelerini feshetmiştir. Dolayısıyla Kilise'nin nihai görüşlerini bildiren iki metin olarak şimdilik en güncel metinlerdir. Bu dokümanlar incelendiğinde kadınların manastır hayatının kadim zamanlardan beri gelen en büyük problemlerine değinerek, bunların çözümü için modern yollar aramalarıdır.

Kadınların manastırlarının nasıl bir kapalı mekân algısına sahip olması gerektiği bu belgelerin hatlarını çizdiği başat problemlerden birisidir. Bu konuyla ilgili kadim geleneğin tevarüs ettirdiği ve doğrudan Papalık Makamı tarafından mahiyeti belirlenen kapalı mekân algısı sadakatle devam ettirilmiştir. Kendileri için tefekkürle

⁷⁶ *Cor Orans*, md. 122.

tam dolu yaşamı seçen rahibeler için uygulanan *clausura papalis* olarak bilinen bu kapanma biçimi aynen devam ettirilmiştir. Bunlara ilaveten *clausura constitutionalis*, *clausura monastica* ve *clausura communis* şeklinde kategorize edilen kapalı mekân türleri ile ilgili de sarıh kurallar vaz edilmiştir. Bu mesele ile ilgili olarak en dikkat çekici husus, rahibelerin eğitimini güçlendirmek amacıyla kapalı mekân algılarının gevşetilmiş ve bu konuda daha geniş serbestiyetlerin sağlanmış olmasıdır.

Rahibelerin eğitim seviyelerinin yükseltilmesi için atılması gereken adımlar bu belgelerde pek çok açıdan ele alınmıştır. Rahibenin eğitim sürecinde görmesi gereken dini konular bile başlıklar halinde ifade edilmiştir. Bu eğitim süreciyle ilgili getirilen en büyük yenilik ise hiç şüphesiz bu eğitimin *kişiselleştirilmiş bir rehberlik ve yetkin eğitim programları* çerçevesinde ele alınmasına yönelik kararlardır. Her rahibe yakın markaja alınıp onun psikolojik, ahlaki, duygusal ve entelektüel birikimlerine uygun bir biçimde ayarlanan özel bir metot ile manastır hayatına intibakı ve manevi terakkisi tamamlanmaktadır.

Rahibelerin manevi terakkileri her ne kadar kişisel kapasitelerine göre ayarlanırsa da, bazı aşamalar için belli süreler takdir edilmiştir. Birbirini takip eden beş aşamadan oluşan bir sistem ile rahibeler laik yaşamlarını geride bırakarak kendilerini Tanrı'ya ve hizmetine adadıkları ömür boyu sürecek bir yaşama geçerler. O kadar ki, bütün manastırlar, manastırda vefat eden rahibelerin gömüleceği mezarlıklara sahiptir. Öldükten sonra da manastırlarını terk etmezler. Bu sistem daha önceki hiçbir papalık dokümanında bu kadar ayrıntılı olarak belirtilmemiştir. Bunun bir sebebi de Papa Francis'in Cizvit tarikatındaki manevi terakki sürelerini esas aldığı izlenimi uyandıran bir biçimde bu süreleri tespit etmesidir. Azami 12 yıl süren bu sürecin mantığı ise insanın eğitiminin yavaş ve tedricen gerçekleşecek uzun bir özveri gerektirmesiyle açıklanır.

Son olarak manastırlara "federasyon" olarak tarif edilen yeni bir teşkilat yapısının getirilmesi ve bunun zorunlu tutulması bu belgelerde ele alınan en ciddi konulardan birisidir. Modern zamanlarda nüfusu yaşlanan ve genç nüfusun tercih etmediği manastırların ihyasını veya devamını sağlamak için atılan en somut adım olarak okunabilir. Çünkü federasyonlar, coğrafi olarak da yakın olmak şartıyla, aynı tarikattaki manastırları birbirine bağlayan bir üstyapı görevi görür. Bütün manastırların bir federasyona bağlı

olmaları Kilise'nin nihai dokümanlarında mecburi kılınmıştır. Federasyonlar, bünyelerindeki manastırların ekonomik sıkıntılarını çözmekte onlara destek olan, rahibe değişimlerini yöneten, rahibelerin manevi terakkilerini ve eğitimlerini planlayan yapılardır. Böylece bir tarikatın Federasyonu o bölgenin bütün manastırlarını kontrol eden ve tekdüze bir sistem kurarak, periyodik ziyaretler ile aksaklık olan hususların çözümü için doğrudan Papalık Makamı ile iletişimde olan yapılardır.

Bu yapılar sayesinde manastırların yaşam ömrünün uzatılması, genç nüfusun manastırları tercih için teşvik edilmesi, yaşlanan nüfusun kullanışlı bir biçimde manastırlara dağıtılması planlanmıştır. Bütün bu ve bunun gibi gayelerin amacı ise rahibe manastırlarının modern çağda ayakta kalmalarını sağlamak ve Tanrı'yla özel bir ilişki kuran bu kişilerin sorunlarına çözüm üretmektir.

Papa Francis'in Papalık Makamına seçildiği yılın hemen ertesinde bütün dünyadaki rahibe ve keşişler için düzenlediği *Adanmış Yaşam Yılı* etkinlikleri bize Kilise'nin gelecek hedefleri hakkında da önemli ipuçları vermektedir. Zira bu etkinliklere sadece Katolik Kilisesi'nin değil, diğer Hıristiyan mezheplerinin adanmış yaşamı seçen keşişleri de davet edilmiştir. Onun bu yaklaşımı iki açıdan okunabilir. Birincisi, Kilise'nin lideri olarak sorumluluğu altındaki kişi ve kurumların sorunlarına kayıtsız kalmayan bir portre çizmektedir. İkincisi ise diğer Hıristiyan mezhepleriyle diyalog zeminini güçlendirmek için adımlar atıyor olmasıdır. Bu minvalde gelecek yıllarda Hıristiyan mezhepleri arasında farklı birleşme adımlarını da görebiliriz.

Papa Francis'in sistematik yaklaşımı da değinilmeye değer bir husustur. İlan ettiği bu son iki belgede Kilise'nin geçmişten günümüze tevarüs ettirdiği müktesebat tarihsel bir çizgide sistematik açıdan sunulmaktadır. Yapılan tanımlar, çizilen hatlar oldukça keskin ve nettir. Bütün bu birikime yeni bir şeyler söylerken kaynağını her daim bu köklü geçmişte bir yerden alır. Geçmişe saygı duymakla birlikte artık yeni bir soluğa ihtiyaç duyulan yerlerde gerekli hamleleri atacağını da göstermektedir. Bu durum, Kilise'nin diğer organlarında farklı değişimlerin yakın olduğunun bir göstergesi olarak okunabilir. Yapılan değişikliklerin istenen amaçları gerçekleştirip gerçekleştirilmeyeceğini ise zaman gösterecektir.

Kaynakça

Kilise Dokümanları:

- Conditae a Christo*, Papa Papa XIII. Leo, 8 Aralık, 1900.
Acta Sanctae Sedis (ASS) 33 (1900-01), 341-347.
- Cor Orans, Congregation for Institutes of Consecrated Life and Societies of Apostolic Life*, 2018.
Acta Apostolica Sedis (AAS) 110/6 (2018) 814-864
- Ecclesiae Sanctae*, Papa VI. Paul, 1966.
AAS 58 (1966), 757-782..
- Inter Cetera*, Sacred Congregation for Religious, 1956.
AAS 48 (1956), 512-526.
- Inter Praeclara*, Sacred Congregation for Religious, 1951.
AAS 43 (1951), 37-44.
- Sponsa Christi*, Papa XII. Pius, 21 Kasım 1950.
AAS 43 (1951), 5-24.
- Trent Konsili Kararları*: <http://www.thecounciloftrent.com/ch25.htm>
- Venite Seorsum*, Sacra Congregatio Pro Religiosis Et Institutis Saecularibus
AAS 61 (1969), 674-690.
- Verbi Sponsa, Congregation for Institutes of Consecrated Life and Societies of Apostolic Life*, 1 Mayıs 1999
https://www.vatican.va/roman_curia/congregations/ccsclife/documents/rc_con_ccsclife_doc_13051999_verbi-sponsa_en.html
- Vita Consecrata*, Papa John Paul, 25 Mart 1996.
AAS 88 (1996), 377-486.
- Vultum Dei Quarere*, Papa Francis, 29 Haziran 2016.
AAS 108/8 (2016) 835-861.

Diğer Kaynaklar:

- Allen, John L. *The Francis Miracle: Inside the Transformation of the Pope and the Church*. New York: Time Books, 2015.
- Brundage, James A. - Makowski, Elizabeth M. "Enclosure of nuns: the decretal Periculoso and its commentators". *Journal of Medieval History* 20, no. 2 (01 Ocak 1994): 143-155.
- Budge, E. A. Wallis. *The Paradise of the Holy Fathers*. 2 vols. Seattle: St. Nectarios Press, 1984.
- Clarke, Lowther W. K. *The Lausiatic History of Palladius*. The Macmillan Company, 1918.
- Codex Iuris Canonici (Code of Canon Law): Latin - English Edition*. Washington, DC: Canon Law Society of America, 1998.
- Coxe, A. Cleveland vd. (ed.). "The Instructor". Çev. William Wilson. *Ante-Nicene Fathers. Fathers of the Second Century: Hermas, Tatian, Athenagoras, Theophilus, And Clement of Alexandria (Entire)*. 2:207-298. New York: Christian Literature Publishing Co., 1885.

- Karatosun, Musa Osman. "Katolik Kilisesinin Günlük İbadet Kitaplarının İçeriği ve Türkiye'de Kullanılan Muadilinin Analizi". *Şirnak Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 10, sy. 22 (2019): 163-180. <https://doi.org/10.35415/sirnakifd.553798>
- Makowski, Elizabeth M. *Canon Law and Cloistered Women: Periculoso and Its Commentators, 1298-1545*. Washington, D. C.: The Catholic University of America Press, 1997.
- Nagehan Zeynep, Ceylanlar. *Hıristiyan Rahibelerin Manastır Hayatı (Karmelit Tarikatı Örneği)*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Bursa: Uludağ Üniversitesi, 2014.
- Nichols, John - Lilian Thomas Shank (ed.). *Distant Echoes, Medieval Religious Women*. Kalamazoo, MI: Cistercian Publications, 1984.
- Peacher, Ignatius. *Vultum Dei Quaerere and Cor Orans on the Formation and Education of Formators and Leaders of Monasteries of Contemplative Nuns*. Washington, D. C.: The Catholic University of America, Licentiate In Canon Law, 2021.
- Temiztürk, Halil. "Kadınlar Arasında Asketizm ve Manastır Hayatı". *Karadeniz Teknik Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 4, sy. 2 (2017): 215-229.
- Wood, Simon P. "Clement of Alexandria: Christ the Educator". *The Fathers of the Church: New Translation*, ed. Roy Joseph Deferrari. New York: Fathers of the Church, Inc., 1954.